

DECIZIE

31 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul: Iulia Sîrcu
Judecătorii: Galina Stratulat, Dumitru Visternicean,
Dumitru Mardari, Nicolae Craiu

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Guțu Petru,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Guțu Petru împotriva Primăriei com. Băcioi mun. Chișinău și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la compensarea valorii bunurilor confiscate în urma represiunilor politice,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către Guțu Petru și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 11 iunie 2009,

c o n s t a t ă

La 21 aprilie 2005, Guțu Petru a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei com. Băcioi mun. Chișinău și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la compensarea valorii bunurilor confiscate în urma represiunilor politice.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că dânsul este fiul lui Guțu Ion, născut în anul 1920 și Vasilisei Guțu, născută în anul 1923.

Menționează reclamantul că, în anii 1941-1949, totată familia sa, care locuia în satul Băcioi, r-ul Ialoveni, din motive politice, a fost arestată și escortată în lagărele de detenție sovietice. Astfel, conform adeverinței nr. G-78 din 12 mai 1999, eliberată de Ministerul Securității Naționale al Republicii Moldova, bunelul său, Guțu Gheorghe, născut în anul 1888, la 13 iunie 1941 a fost arestat și deportat în lagărul din or. Ivdev, Federația Rusă, unde a decedat la 18 martie 1942, din motive necunoscute. Prin decretul Prezidiului URSS din 16 ianuarie 1989, Guțu Gheorghe a fost reabilitat. Ca membri ai familiei lui Guțu Gheorghe au fost numiți soția Guțu Iulita, a.n. 1894 și fiul Guțu Ion, a.n. 1920.

Potrivit certificatului nr. 12-1098/04 din 21 decembrie 2004, eliberat de Procuratura Generală a Republicii Moldova, mama sa Guțu Vasilisa, a. n. 1923, și fratele său Guțu Gheorghe, a. n. 1942, fiind ilegal deportați din motive politice, au fost

reabilitați la 22 iunie 1990 de către Procuratura RSSM în baza decretului Prezidiului URSS din 16 ianuarie 1989.

Sustține reclamantul că, până în anul 1949, familia sa dispunea de o casă de locuit cu construcții auxiliare, teren de pământ cu suprafața de 8 ha, teren de 0,25 ha cu viță-de-vie, precum și altă avere, fapt confirmat prin certificatul despre avere nr. 8/4-G-1 din 10 ianuarie 2005 emis de către Ministerul Afacerilor Interne.

La moment casa cu construcțiile auxiliare se află în folosința familiei Donciu.

Potrivit certificatului de moștenitor legal nr. 2545 din 01 iunie 2004, eliberat de către notarul la Biroul Notarial Ialoveni, Diaconu Galina, moștenitor legal al averii lui Guțu Ion este Guțu Petru.

Indică reclamantul că, în temeiul art. 12 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, dânsul este în drept la restituirea averii naționalizate. Însă, în legătură cu faptul că averea nu poate fi restituită în natură, deoarece se află în folosința altor persoane, consideră reclamantul că are dreptul de a primi o compensație bănească egală cu costul real al casei de locuit și al anexelor la casă, precum și o compensație bănească pentru restul averii menționate.

Totodată, solicită restabilirea termenului de prescripție la înaintarea acțiunii, motivând prin faptul că ambii părinți erau în etate, grav bolnavi, dânsul, neavând surse de existență, a fost nevoit să plece la lucru peste hotarele Republicii Moldova, unde s-a aflat până nu demult, iar organele administrației publice locale i-au promis de mai multe ori că îi vor restitui averea familiei sale confiscată în urma represiunilor politice.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 11 iunie 2009, acțiunea lui Guțu Petru a fost respinsă ca neântemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2017, a fost respins apelul declarat de către Guțu Petru și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 11 iunie 2009.

La 23 mai 2017, Guțu Petru a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2017 și hotărârii Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 11 iunie 2009, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În susținerea recursului, Guțu Petru a invocat că instanța de apel a încălcat normele de drept procedural privind inadmisibilitatea participării repetate a judecătorului la judecarea aceleiași cauze, și anume judecătorul Curții de Apel Chișinău, Ana Panov, a participat anterior la examinarea prezentei cauzei, emițând decizia Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2010, prin care s-a admis apelul declarat de către Guțu Petru, a fost casată hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 11 iunie 2009 în partea ce ține de respingerea cerințelor lui Guțu Petru și emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii în partea încasării valorii casei de locuit cu construcțiile auxiliare.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă faptul că copia deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2017 a fost expediată în adresa recurentului Guțu Petru la 16 mai 2017 (f.d. 189, Vol. II), însă lipsesc date (aviz de recepție) despre recepționarea acesteia de către recurent.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către Guțu Petru la 23 mai 2017 se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

La 04 decembrie 2017, în adresa Ministerului Finanțelor și Primăriei com. Băcioi, mun. Chișinău a fost expediată copia recursului declarat de către Guțu Petru cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Intimații nu și-au valorificat dreptul procedural și nu au depus referință în termenul stabilit.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 24 ianuarie 2017 recursul declarat de către Guțu Petru a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Materialele cauzei atestă că, recurentul-reclamant Guțu Petru s-a adresat cu prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei com. Băcioi mun. Chișinău și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la compensarea valorii bunurilor confiscate în urma represiunilor politice.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 02 februarie 2006 acțiunea lui Guțu Petru a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2006 apelul declarat de către Guțu Petru a fost admis, casată hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 02 februarie 2006, cauza fiind remisă în prima instanță spre rejudecare.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 15 decembrie 2006 acțiunea lui Guțu Petru a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2007 apelul declarat de către Guțu Petru a fost admis, casată hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 15 decembrie 2006, cauza fiind remisă în prima instanță spre rejudecare.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 11 iunie 2009 acțiunea lui Guțu Petru a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2009 apelul declarat de către Guțu Petru a fost respins și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 11 iunie 2009.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 05 mai 2010 recursul declarat de către Guțu Petru a fost admis, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2009, cu remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2010 cererea de apel a lui Guțu Petru a fost admisă, casată hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 11 iunie 2009, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 15 iunie 2011 a fost admis recursul declarat de către Ministerul Finanțelor, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2010, cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, invocându-se existența neconcordanței între procesul-verbal al ședinței instanței de apel întocmit la examinarea cauzei și decizia emisă, în ceea ce privește componența completului de judecători care a participat la examinarea litigiului, și anume în procesul-verbal s-a indicat participarea judecătorilor Sergiu Arnaut, Domnica Manole și Gheorghe Crețu, iar în decizia emisă s-a indicat completul compus din judecătorii Sergiu Arnaut, Gheorghe Crețu și Ana Panov, care și au semnat-o.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2013 cererea de apel a lui Guțu Petru a fost admisă, casată hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 11 iunie 2009 în partea respingerii acțiunii privind încasarea contravalorii casei de locuit cu construcțiile auxiliare și emiterea unei noi hotărâri în această parte de încasare din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Guțu Petru a sumei de 1 425 000 lei. În rest hotărârea a fost menținută.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 11 septembrie 2013 a fost admis recursul declarat de către Ministerul Finanțelor, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2013, cu remiterea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2013 apelul declarat de către Guțu Petru a fost admis, casată hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 11 iunie 2009 în partea respingerii acțiunii privind compensarea contravalorii casei de locuit cu construcții auxiliare cu emiterea unei noi hotărâri în această parte de încasare din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Guțu Petru a sumei de 1 425 000 lei. În rest hotărârea a fost menținută.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 30 aprilie 2014 recursul declarat de către Ministerul Finanțelor a fost admis, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2013, cauza fiind remisă spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2017 apelul declarat de către Guțu Petru a fost respins și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 11 iunie 2005.

Potrivit art. 432 alin. (3) lit. a) și alin. (5) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei. Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 49 alin. (2) CPC, judecătorul care a luat parte la judecarea pricinii în instanță de apel nu mai poate participa la judecarea ei în primă instanță, repetat, în instanță de apel și nici în instanță de recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că decizia Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2017, contestată cu

recurs în prezenta cauză, a fost emisă de completul de judecată compus din judecătorii Ana Panov, Marina Anton și Iurie Cotruță.

Iar din conținutul deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2010, casată prin decizia Curții Supreme de Justiție din 15 iunie 2011, rezultă că a fost pronunțată și semnată de completul de judecată compus din magistrații Sergiu Arnaut, Gheorghe Crețu și Ana Panov.

Astfel, se constată participarea judecătorului Ana Panov în cadrul examinării anterioare a prezentei pricini.

Prin urmare, în speță, magistratul care, în cursul examinării pricinii, și-a expus opinia asupra pricinii care se judecă în ordine de apel, nu mai poate participa la judecarea cauzei în apel sau recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că participarea repetată a judecătorului Curții de Apel Chișinău Ana Panov la examinarea cauzei, ridică chestiuni pe marginea echității procedurii civile în aspectul imparțialității tribunalului competent.

Instanța de recurs accentuează că satisfacerea exigenței independenței și imparțialității tribunalului este o condiție de bază în asigurarea dreptului individului la un proces echitabil garantat de art. 6 paragraf 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, iar în cazul existenței unor împrejurări care pun la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea judecătorului, acesta urmează a fi recuzat pentru a nu condiționa o eventuală prejudiciere a intereselor justiției.

Pe acest teren, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că judecătorul Curții de Apel Chișinău Ana Panov la examinarea apelului declarat de către Guțu Petru împotriva hotărârii Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 11 iunie 2009 urma, în temeiul art. art. 50 și 52 CPC, să-și declare abținerea de la judecată, iar cauza să fie redistribuită unui alt complet de judecată pentru examinare în ordine de apel.

Astfel, în circumstanțele în care judecătorul Curții de Apel Chișinău, Ana Panov, a participat anterior la soluționarea prezentei cauze, emițând decizia din 02 noiembrie 2010, iar examinarea repetată de către dânsa a litigiului în ordine de apel poate ridica chestiuni pe marginea imparțialității completului de judecată investit cu soluționarea prezentei pricini, instanța de recurs consideră necesar de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2017 și a remite prezenta pricină spre rejudecare în instanța de apel.

În situația prezentelor omisiuni de procedură, când instanța este în imposibilitate să le corecteze la examinarea pricinii în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează asupra remiterii pricinii spre rejudecare în instanța de apel, care urmează să examineze fondul cauzei asigurând principiul fundamental al imparțialității tribunalului garantat pe terenul art. 6 paragraf 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat într-o manieră certă încălcarea normelor de drept procedural de către instanța de apel, și anume participarea repetată a judecătorului, obiectivitatea și nepărtinirea căruia pot fi pusă la

îndoială, omisiune care nu poate fi corectată în cadrul examinării cauzei în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Guțu Petru, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2017, cu restituirea pricinii spre rejudecare în ordine de apel la Curtea de Apel Chișinău.

La rejudecarea pricinii, Curtea de Apel Chișinău urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele pricinii, probele administrate și reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Guțu Petru.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Guțu Petru împotriva Primăriei com. Băcioi mun. Chișinău și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la compensarea valorii bunurilor confiscate în urma represiunilor politice, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Visternicean

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu